

Interpellation IP 1/2018 rd

Touko Aalto gröna m.fl.

Interpellation om jämlik utbildning

Till riksdagen

Finlands framgångar beror i hög grad på att vi haft en jämlik och högkvalitativ utbildning som lyft nationen ur armod. Det har varit en grundtanke hos oss att varje barn, oberoende av hemförhållanden, ska ha möjlighet att inhämta kunskaper och nå framgång. Grundskolan är en stor historisk landvinning.

Genom att skära ned på utbildningen bestraffar regeringen nu barn, unga och studerande – trots att det är just dessa grupper som bygger vårt lands framtid. Efter förra valperiodens nedskärningar inom utbildningen gav partierna ett utbildningslöfte – de lovade att inte ta en enda euro mer från utbildningen. Det löftet har regeringen Sipilä brutit genom exempellösa nedskärningar som drabbat skolorna, lärarna, barnen och de studerande.

Regeringen har den senaste tiden presenterat begränsade kompensationer av engångskaraktär, men de räcker inte för att täcka de omfattande och bestående nedskärningarna. Nedskärningarna äventyrar barnens möjligheter till jämlik och god utbildning, trots att Finlands framtid vilar på en högkvalitativ utbildning och stark kompetens. Regeringen har inte tagit sig an den långvariga utvecklingen mot ökad ojämlikhet.

Regeringen Sipilä har ställt sig likgiltig till att upprätthålla en jämlik utbildning; att jämna ut skillnaderna i utbildning står inte på dess agenda. Regeringen blundar för hur vardagen ser ut i skolorna, hur trötta lärare försöker ge växande studiegrupper en god undervisning. När elever som behöver särskilt stöd placeras i en allmän undervisningsgrupp behövs det tillräckligt med kompetent stödpersonal.

Regeringens likgiltighet märks redan i lagberedningen, där konsekvensbedömningarna i fråga om barnen, jämställdheten och likabehandlingen lyser med sin frånvaro. Om det hade gjorts omsorgsfulla konsekvensbedömningar, hade regeringen sett att nedskärningarna drabbar de mest utsatta barnen och familjerna extra hårt.

En högklassig småbarnspedagogik har långtgående positiva effekter på barnens inlärningsförmåga och sociala färdigheter ända in i tonårsåldern. Till följd av regeringspolitiken är barnens rätt till småbarnspedagogik på heltid beroende av var de bor och av vårdnadshavarnas situation, vilket ökar ojämlikheten. Bristen på kompetenta barnträdgårdslärare i såväl finsk- som svenskspråkiga daghem är ett avsevärt problem, särskilt i huvudstadsregionen.

Interpellation IP 1/2018 rd

Grundskolan är i knipa. Utbildningslösheten går i arv och de mest utsatta barnen och ungdomarna lider också mest av psykisk ohälsa. Regeringens nedskärningar har framför allt drabbat de barn och unga som redan har problem i skolan och studierna. Elevernas studieresultat håller på att försämrans, och antalet svagpresterande elever ökar kraftigt.

Inlärningskillnaderna mellan pojkar och flickor är bland de största i OECD-länderna. Var åttonde pojke kan inte läsa ordentligt efter att ha gått ut grundskolan. Utöver könet påverkar också familjens inkomstnivå och föräldrarnas utbildning barnens inlärningsresultat.

Styrkan i den finländska skolan har varit att alla barn har haft lika möjlighet till framgång oavsett familjebakgrund. Undersökningar visar att familjens socioekonomiska bakgrund får allt större betydelse för hur barnen klarar sig i skolan.

Likaså har skillnaderna mellan olika regioner och kommuner ökat, och inom städerna har det uppstått särskilda fickor av utsatthet. En del kommuner har lyckats kompensera för regeringens nedskärningar, medan andra har tvingats genomföra nedskärningarna rakt av och därför dragit ner på närundervisningen samt begränsat barnens tillgång till småbarnspedagogik. I 32 procent av kommunerna minskades den grundläggande undervisningen 2016. Skillnaderna i antal undervisningstimmor kan uppgå till rentav ett halvt läsår under grundskolans nio år.

Jämlig utbildning är i hög grad beroende av goda närdaghem och närskolor. Ojämligheten ökar om vissa familjer skickar sina barn till andra skolor än den egna närskolan. Daghemmen och skolorna kan stärkas genom positiv särbehandling och rätt bostadspolitik. I områden med stora socioekonomiska skillnader kan det uppstå problem när de mer välbärgade och högre utbildade familjerna väljer andra alternativ än närdaghemmet eller närskolan.

Regeringens nedskärningar i högskoleutbildningen har också drabbat lärarutbildningen, trots att vår framgångsrika grundskola uttryckligen bygger på högt utbildade lärare. Närundervisningen av de blivande lärarna har minskat betydligt, medan det blivit vanligare med massföreläsningar. Samtidigt råder det brist på behöriga lärare på många orter.

Nedskärningarna i utbildningen har slagit hårt mot yrkesutbildningen. Utbildningsanordnarna är ytterst pressade i ekonomiskt hänseende, vilket ofrånkomligen ger utslag i utbildningens kvalitet och i slutledet i sämre kompetens hos de studerande. Först roffade regeringen åt sig pengarna och sedan krävde den omfattande reformer. Genom den nu aktuella reformen av yrkesutbildningen lämnas de unga ensamma på arbetsplatserna, eftersom utbildningsanordnarna tvingats säga upp lärare. Närundervisningen borde utökas, inte dras ned, om vi vill minska antalet studerande som hoppar av. Nedskärningarna slår särskilt hårt mot små och sårbara enheter på andra stadiet. Eftersom utbildningsplatser dras in och undervisningsenheter stängs på de mindre orterna kommer besparingarna i yrkesutbildningen att leda till regional ojämlikhet.

I nuläget är kostnaderna i gymnasiet och yrkesutbildningen oskäligt höga för många. Kostnader för böcker och arbetsredskap tvingar en del av de unga att avbryta studierna. Var sjätte yrkesstuderande har tagit snabbblån på grund av ansträngd ekonomi.

Interpellation IP 1/2018 rd

Regeringen har tagit mest av de studerande. De har blivit mer beroende av studielån, och nedskärningen av studiepenningen har lett till att många inte har möjlighet att studera. Barn till akademiker börjar studera vid universitet nästan sju gånger oftare än barn till föräldrar utan akademiska studier. Dessutom är många minoriteter svagt representerade vid de finländska högskolorna.

Regeringens våldsamma nedskärningar har lett till att nivån på högskoleutbildningen har sjunkit. Dessutom har man också inom sektorer som kräver praktiska färdigheter i ökande grad gått över till självständiga webbstudier. När man prutar på utbildningskvaliteten prutar man samtidigt på kompetensen. En stark basfinansiering är av central vikt om vi vill säkerställa högkvalitativ utbildning och autonomi för universiteten och yrkeshögskolorna. Högutbildade och kompetenta anställda är en oersättlig tillgång för näringslivet och landets konkurrenskraft.

Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken framförde nyligen sin oro för den sjunkande utbildningsnivån och krävde att regeringen bygger ut utbildningen på alla stadier. Rådet framhöll att utbildning är en lönsam investering inte bara för den enskilde utan också för samhället och att vi måste se till att antalet personer utan examen på andra stadiet minskar.

Jämlig utbildning innebär att de barn som klarar sig mindre bra får hjälp att hänga med i undervisningen. Vi behöver riktade tjänster och extra satsningar på de grupper och de områden som klarar sig sämst. Ju tidigare barnen och föräldrarna får stöd, desto bättre blir resultaten.

Det mest effektiva sättet att förbättra studieresultaten och stoppa utvecklingen mot stor ojämlikhet mellan barnen är att satsa på förebyggande åtgärder och sörja för god basservice. Det räcker inte med spetsprojekt och projektpengar, utan vad som krävs är långsiktig och tillräcklig basfinansiering. Den bekanta barnträdgårdsläraren har då tid att lyssna på den lilla människans bekymmer, varje elev får det stöd hen behöver och den yrkesstuderande får tillräckligt med närundervisning.

Med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den minister som saken gäller:

Vilka skyndsamma åtgärder tänker regeringen vidta för att förebygga att utbildningslöshet går i arv,

genom vilka skyndsamma åtgärder tänker regeringen se till att barnen och de unga får jämlig utbildning,

hur tänker regeringen säkerställa att alla barn får tillgång till jämlig och högkvalitativ småbarnspedagogik,

vad tänker regeringen göra för att säkerställa att marginaliserade unga lyckas avlägga examen på andra stadiet,

hur tänker regeringen säkra tillgången till kompetent arbetskraft i ett läge där den dragit ned på nybörjarplatserna och närundervisningen i yrkesutbildningen, och

Interpellation IP 1/2018 rd

hur tänker regeringen säkerställa att alla som vill, oberoende av familjeförhållanden, har råd att studera?

Interpellation IP 1/2018 rd

Helsingfors 9.2.2018

Touko Aalto gröna
Antti Lindtman sd
Li Andersson vänst
Laura Huhtasaari saf
Anna-Maja Henriksson sv
Päivi Räsänen kd
Outi Alanko-Kahiluoto gröna
Pekka Haavisto gröna
Hanna Halmeenpää gröna
Satu Hassi gröna
Heli Järvinen gröna
Emma Kari gröna
Johanna Karimäki gröna
Jyrki Kasvi gröna
Krista Mikkonen gröna
Ville Niinistö gröna
Olli-Poika Parviainen gröna
Jani Toivola gröna
Antero Vartia gröna
Ozan Yanar gröna
Tuula Haatainen sd
Jukka Gustafsson sd
Tarja Filatov sd
Maarit Feldt-Ranta sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Susanna Huovinen sd
Lauri Ihalainen sd
Ilkka Kantola sd
Krista Kiuru sd
Mika Kari sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Ilmari Nurminen sd
Katja Taimela sd
Sirpa Paatero sd
Kristiina Salonen sd
Antti Rinne sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Maria Tolppanen sd
Satu Taavitsainen sd
Pilvi Torsti sd
Erkki Tuomioja sd
Tytti Tuppurainen sd
Harry Wallin sd
Pia Viitanen sd

Interpellation IP 1/2018 rd

Timo Harakka sd
Juho Eerola saf
Ritva Elomaa saf
Teuvo Hakkarainen saf
Olli Immonen saf
Arja Juvonen saf
Toimi Kankaanniemi saf
Rami Lehto saf
Leena Meri saf
Jani Mäkelä saf
Mika Niikko saf
Tom Packalén saf
Mika Raatikainen saf
Jari Ronkainen saf
Sami Savio saf
Ville Tavio saf
Ville Vähämäki saf
Katja Hänninen vänst
Kari Uotila vänst
Silvia Modig vänst
Annika Lapintie vänst
Matti Semi vänst
Aino-Kaisa Pekonen vänst
Anna Kontula vänst
Markus Mustajärvi vänst
Antero Laukkanen kd
Sari Tanus kd
Sari Essayah kd
Peter Östman kd
Thomas Blomqvist sv
Mikaela Nylander sv
Stefan Wallin sv
Joakim Strand sv
Eva Biaudet sv
Veronica Rehn-Kivi sv
Anders Adlercreutz sv
Mats Nylund sv